

УДК 327 : 94] (4+477) ЄС

DOI: <https://doi.org/10.33782/2708-4116.2025.3.361>

Андрій Нагірняк*

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ДОСЯГНЕННЯ, ТРУДНОЩІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ З ЄС

Анотація: У статті здійснено аналіз становлення та розвитку євроінтеграційних процесів в Україні, з урахуванням їхнього поточного стану. Автор висвітлює історичні передумови формування України як європейської держави та наголошує, що євроінтеграційний курс є свідомим вибором як українського суспільства, так і органів державної влади. У матеріалі розглянуто як позитивні, так і негативні аспекти впливу євроінтеграції на державний розвиток, окреслено ключові напрями реформування. Особливу увагу приділено активізації євроінтеграційного руху після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року. Зроблено висновок, що Україна впевнено, динамічно та наполегливо просувається до повноправного членства в Європейському Союзі.

Ключові слова: Європейський Союз, Україна, євроінтеграція, реформи, асоціація

Постановка проблеми. Європейський Союз посідає важливе місце у сучасній системі міжнародних відносин. Його особливість полягає в тому, що країнам-учасникам вдалося ефективно поєднати національні та спільні інтереси у різних сферах суспільного розвитку в межах великого геополітичного простору. ЄС став втіленням давньої ідеї європейського об'єднання, яка перетворилася на дієвий механізм подолання міжнаціональних суперечностей і вирішення як глобальних, так і регіональних проблем.

Протягом тривалого часу Україна знаходилася перед вибором між двома інтеграційними моделями – європейською та євразійською. Серед експертів точилися дискусії щодо того, який напрям є більш доцільним: вступ до Європейського Союзу чи приєднання до Митного Союзу. Це питання активно обговорювалося у всіх сферах суспільного життя. Після ретельного аналізу переваг і недоліків обох варіантів, Україна вирішила рухатися у бік європейської інтеграції. Такий вибір відкриває перед країною нові можливості для співпраці з розвиненими державами, сприяє економічному зростанню, соціальному поступу та посиленню її ролі на міжнародній арені.

Обраний Україною курс на європейську інтеграцію є результатом усвідомленого рішення як громадян, так і державної влади. Зовнішньополітична стратегія має об'єднувати суспільство та органи влади, водночас сприяючи посиленню національної безпеки, зміцненню суверенітету та збереженню територіальної цілісності, що є надзвичайно важливим у нинішніх умовах розвитку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці євроінтеграційного курсу

* Нагірняк Андрій Ярославович – к.і.н., доцент кафедри Історії, музеєзнавства і культурної спадщини, Національний університет «Львівська політехніка» (Львів, Україна);

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1269-1868>; e-mail: Nagirniak1@ukr.net

України, його викликам, суперечностям і перспективам присвячено низку праць українських науковців. Серед них варто виділити праці А. Мартинова¹, В. Худавердієвої², Н. Резніка³.

Зокрема, у праці А. Мартинова висвітлено структуру історичного розвитку європейської інтеграції. Цей процес розглядається як історіософське явище, що демонструє нерівномірний і нелінійний характер історичного поступу.

Дослідницею В. Худавердієвою у статті розглянуто ключові питання, що стосуються процесу інтеграції України до європейських структур. Проведено аналіз планів запровадження та етапів реалізації необхідних реформ. Значну увагу приділено Угоді про асоціацію, створенню розширеної та поглибленої зони вільної торгівлі, а також впливу російсько-українського конфлікту на євроінтеграційні процеси. Описано інституційні, політичні й економічні складові інтеграції та визначено можливі переваги для України у разі вступу до Європейського Союзу.

У вищевказаній праці Н. Резніка аналізуються економічна привабливість та історичні етапи розвитку співпраці між Україною та Європейським Союзом. Розглядаються ключові проблеми дипломатичних відносин, а також перспективи економічної, політичної та соціальної вигоди від інтеграції. Особливу увагу приділено процесу створення повноцінної зони вільної торгівлі (ЗВТ). Також зроблено спробу оцінити потенційні торговельно-економічні наслідки приєднання України до Митного союзу.

Мета дослідження – проаналізувати євроінтеграційну політику України, виявити основні досягнення на шляху до інтеграції з Європейським Союзом, охарактеризувати наявні труднощі й оцінити перспективи подальшої співпраці між Україною та ЄС у політичній, економічній і правовій сферах.

Виклад основного матеріалу. В історичній ретроспективі прагнення України приєднатися до Європейського Союзу виникло після здобуття незалежності та виходу з Радянського Союзу. Здається, така вже історична іронія: Україні не вдається оминати участі у союзних об'єднаннях – спершу радянському, тепер європейському⁴.

Процес вступу України до Європейського Союзу є тривалим і складним, оскільки вимагає глибоких трансформацій у всіх сферах суспільного життя. Європейська інтеграція передбачає своєрідне «розподілення» суверенітету: держави-члени ЄС створили спільні інституції, яким передали частину своїх національних повноважень, щоб рішення з питань спільного інтересу ухвалювалися на загальноєвропейському рівні демократичним шляхом. Взаємовідносини ЄС з сусідніми країнами будуються на основі спільних цінностей – демократії, дотримання прав людини, верховенства права, ефективного управління, соціально орієнтованої ринкової економіки та принципів сталого розвитку.

Україна задекларувала свою національну самоідентифікацію як європейської держави 5 грудня 1991 р. у зверненні Верховної Ради України «До парламентів і народів

¹ *Мартинов А.* Процес європейської інтеграції як історичний феномен // Європейські історичні студії: науковий журнал. 2019. Вип. 12. С. 48-76.

² *Худавердієва В.* Політико-економічні аспекти української євроінтеграції: реальність і перспективи // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2022. Вип. 44. С. 116-122.

³ *Резнік П.* Український вибір – євроінтеграція: економічні вигоди та історичні засади // Проблеми міжнародних відносин. 2014. Вип. 8. С. 282-301.

⁴ *Дахно І.* Міжнародна економіка: навч. посіб. 2-ге вид., випр. і допов. Київ: МАУП, 2006. 96 с.

світу», що було прийняте після підтвердження на референдумі Акта проголошення незалежності. Намір Української держави налагоджувати співпрацю з Європейським Союзом та прагнення до майбутнього членства в ньому були закріплені на законодавчому рівні у постанові Верховної Ради України «Про основні напрями зовнішньої політики України» від 2 липня 1993 року⁵.

Із проголошенням у 1993 р. євроінтеграції як головного пріоритету зовнішньої політики України її зовнішньополітичний курс залишався незмінним упродовж наступних років, а 7 лютого 2019 р. цей стратегічний напрям був офіційно закріплений у Конституції України⁶. За цей період країна здійснила значні внутрішні перетворення, що наближають її до відповідності «копенгагенським критеріям». Водночас співпраця з Європейським Союзом, яка триває з моменту здобуття незалежності, відбувалася нерівномірно. У 1994 р. Україна першою серед колишніх радянських республік підписала з ЄС Угоду про партнерство та співробітництво, що відкривала перспективи економічних переваг. Проте реальне формування партнерських відносин з Євросоюзом розпочалося пізніше. На заваді ефективній реалізації угоди стали декларативний характер управлінських рішень, недостатнє інституційне та функціональне забезпечення євроінтеграційного курсу, низький професійний рівень державних службовців і брак фахових знань у сфері європейської інтеграції⁷.

Переговорний процес між Україною та Європейським Союзом, включаючи щорічні саміти та засідання Ради з питань співробітництва, тривалий час не приносив Україні помітних результатів. З боку ЄС постійно висувалися нові вимоги та зауваження. Попри неодноразові звернення України з проханням надати їй статус асоційованого члена, Європейська комісія у 2004–2005 роках запропонувала лише статус «сусіда ЄС»⁸. Цей формат не передбачав членства в Євросоюзі, проте теоретично відкривав можливості для доступу до єдиного ринку та участі в інвестиційних процесах.

Водночас українські економісти й аналітики вказують на низку проблем, що ускладнюють торговельно-економічне співробітництво з ЄС. Серед них – хронічно низький рівень товарообігу, відсутність динаміки в структурі торгівлі, обмежені перспективи зростання експорту та труднощі з імпортом. Основними бар'єрами для євроінтеграції фахівці вважають:

1. Невідповідність правової системи України стандартам ЄС, що вимагає серйозної гармонізації;
2. Потенційні загрози для ключових галузей економіки, таких як металургія та агропромисловий сектор, через низьку конкурентоспроможність продукції на європейському ринку;
3. Складнощі з виконанням фінансових зобов'язань перед ЄС через нестабільну економічну ситуацію в державі.

⁵ Приходько А. Євроінтеграційні процеси в Україні: становлення та розвиток // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2019. Т. 3, Вип. 6. С. 93.

⁶ Конституція України // Інтерфакс 2019.02.07. URL: <https://m.interfax.com.ua/news/ukraine/649595>

⁷ Худавердієва В. Політико-економічні аспекти української євроінтеграції: реальність і перспективи // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2022. Вип. 44. С. 117.

⁸ Клименко І.В., Харазішвілі Ю.М., Шаров О.М., Вус І.В. Україна в інтеграційних процесах на пострадянському просторі: моделювання альтернатив. Київ: НІСД, 2013. 68 с.

У 2007 р. між Україною та Європейським Союзом стартували переговори щодо укладення нової двосторонньої угоди. У 2008 р., під час саміту в Парижі, сторони досягли домовленості про підготовку Угоди про асоціацію, яка мала ґрунтуватися на принципах економічної інтеграції та політичної асоціації. Переговорний процес завершився наприкінці 2011 р., а вже на початку 2012 р. текст угоди був попередньо підписаний сторонами⁹.

Після подій кінця 2013 – початку 2014 р. відбулися суттєві зміни у сприйнятті політико-правових і безпекових аспектів, що входять до змісту Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. До 21 березня 2014 р. тривали переговори щодо остаточного узгодження тексту угоди на рівні експертів, уповноважених представників України, ЄС та його держав-членів. У результаті, політичні лідери 29 країн Європи та представники Європейського Союзу досягли згоди щодо підписання Угоди про асоціацію.

У 2014 р. були підписані політична й економічна частини Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, що ознаменувало початок реалізації комплексного плану реформ у країні. Цей план передбачав стабілізацію всіх сфер суспільного життя, покращення добробуту населення, а також проведення антикорупційної кампанії, судової та виборчої реформ¹⁰. У тому ж році Угоду про асоціацію ратифікували як Верховна Рада України, так і Європейський парламент, проте фактично вона набула чинності лише у 2017 р. Це стало одним із найважливіших кроків України на шляху європейської інтеграції. Відповідно до статті 1 Угоди про асоціацію, передбачається створення асоціації між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом і його державами-членами – з іншого¹¹.

Крім того, у 2014 р. в постанові «Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи в цьому напрямі» підкреслювалося, що Україна, як європейська держава, яка поділяє спільну історію й цінності з країнами ЄС, має право подати заявку на членство в Європейському Союзі згідно зі статтею 49 Договору про ЄС¹².

Цікавим є те, що Угода про асоціацію є найбільшим міжнародно-правовим актом в історії України та водночас найоб'ємнішим договором, який Європейський Союз коли-небудь укладав із країною, що не входить до його складу. Вона закладає новий формат співпраці між Україною та ЄС на основі політичного партнерства й економічної інтеграції, і визначає стратегічний напрям для глибоких соціально-економічних змін у нашій державі. Передбачена в Угоді поглиблена та всеосяжна зона вільної торгівлі створює правові засади для вільного обігу товарів, послуг, капіталу і частково робочої сили між Україною та ЄС. Водночас вона також передбачає поступове узгодження українських норм і стандартів із європейськими з метою інтеграції української економіки до внутрішнього ринку ЄС¹³.

⁹ Гуліцька В., Пивовар А. Євроінтеграція України: проблеми та перспективи // Економіка. Фінанси. Право. 2023. Вип. 6. С. 21.

¹⁰ Заліско А.О., Гречко Я.В. Перспективи вступу України до ЄС. *International scientific innovations in human life: Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference* (Manchester, United Kingdom, 8-10 June 2022). Manchester, 2022. С. 931. URL: <https://www.researchgate.net/publication/363742563>

¹¹ Гуліцька В., Пивовар А. Євроінтеграція України: проблеми та перспективи... С. 21.

¹² Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи у цьому напрямі. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/874-18#Text>

¹³ Приходько А. Євроінтеграційні процеси в Україні: становлення та розвиток... С. 94.

Варто відзначити, що Угода передбачає унікальні механізми участі громадянського суспільства, зокрема створення Платформи громадянського суспільства, яка не має аналогів в інших міжнародних угодах як у практиці України, так і Європейського Союзу. Крім того, в рамках Угоди функціонує Дорадча група з питань сталого розвитку¹⁴.

2017 р. став важливим етапом у розвитку відносин між Україною та Європейським Союзом. Впровадження безвізового режиму та набуття чинності Угодою про асоціацію стали результатом багаторічної спільної роботи. Як зазначається в останньому звіті Єврокомісії щодо виконання Угоди, «відносини між Україною та ЄС ще ніколи не були настільки активними». Згідно з Планом заходів із реалізації Угоди про асоціацію, який було затверджено в жовтні 2017 р., на 2018 р. для України було визначено 758 завдань¹⁵. Одним із основних завдань є зміцнення інституційної спроможності для ефективного виконання Угоди. У межах реформи державного управління в ряді міністерств уже створено генеральні директорати, які, зокрема, відповідають за впровадження євроінтеграційної політики та реалізацію положень Угоди про асоціацію.

У 2019 р. Верховна Рада України прийняла закон про внесення змін до Конституції, яким було закріплено стратегічний курс країни на здобуття повноправного членства в Європейському Союзі та НАТО.

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації у 2022 р. стало одним із найсильніших імпульсів для активізації дискусій щодо євроінтеграції. Збройна агресія Росії на українській території стала ключовим фактором, що визначає не лише перспективу вступу України до ЄС, а й подальше майбутнє країни загалом. Держава-агресор, яка впродовж тривалого часу намагалася стримувати європейський вибір України, фактично втратила можливість впливати на цей напрям розвитку¹⁶.

Так, Президент України В. Зеленський подав заявку про вступ до Європейського Союзу 28 лютого 2022 р., активізувавши таким чином процес європейської інтеграції в державі. Уже 1 березня Європарламент переважною більшістю голосів рекомендував надати Україні статус кандидата на вступ до ЄС¹⁷. 7 березня Рада Європейського Союзу закликала Комісію надати свої висновки щодо цієї заяви. 8 квітня Єврокомісія передала Україні опитувальник щодо політичних й економічних критеріїв, а 13 квітня частину опитувальника щодо *acquis* ЄС. Україна надала свої відповіді 17 квітня та 9 травня відповідно¹⁸. Після цього 17 червня Єврокомісія рекомендувала Раді підтвердити

¹⁴ Діяльність – європейська інтеграція – угода. Торгово-промислова палата України. URL: <https://uccr.org.ua/diialnist-evropeiska-integratsiia-ugoda-pro-asotsiatsiiu>

¹⁵ Сіренко К.Ю. Євроінтеграційна політика України: позитивні та негативні аспекти // Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 22, Ч. 3. С. 66.

¹⁶ Макаренко Н.А. Нові перспективи вступу України до Європейського союзу: вплив російсько-української війни 2022 року на євроінтеграцію. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2022. С. 367. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/260576/256974>

¹⁷ Близьняк О., Риков А. Процес євроінтеграції України в умовах повномасштабної російсько-української війни: проблеми та перспективи // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2023. Вип. 2 (16). С. 123.

¹⁸ The European Commission recommends to Council confirming Ukraine, Moldova and Georgia's perspective to become members of the EU and provides its opinion on granting them candidate status. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_3790

перспективу України стати членом ЄС і сформулювати свій висновок щодо надання Україні статусу кандидата. При цьому зазначимо, що рекомендація супроводжувалася розширеним аналізом становища України відповідно до «Копенгагенських критеріїв» і зазначенням того, що «Комісія рекомендує надати Україні статус кандидата за умови вжиття наступних кроків...», які складались із семи блоків необхідних реформ. Також указувалося, що за умови невиконання цих умов Україна може позбутися статусу кандидата¹⁹.

23 червня 2022 р. глави держав і урядів Європейського Союзу, значною кількістю голосів (за – 529, проти – 45 і 14 утрималось)²⁰ прийняли рішення про надання Україні статусу країни-кандидата на вступ до ЄС. Хоча цей статус був присвоєний без попередніх умов, Україна має виконати низку рекомендацій, висунутих Європейською комісією.

Після отримання статусу країни-кандидата, Україна продовжила виконання плану дій щодо імплементації Угоди про асоціацію з ЄС, а також інтеграцію норм *acquis* ЄС і проведення реформ у семи ключових сферах, визначених Європейською комісією. Варто зауважити, що через воєнні умови можливості для реалізації реформ істотно обмежені. Водночас Єврокомісія не встановила конкретних термінів для завершення цих реформ.

До семи основних напрямів реформування входять:

1. Реформування Конституційного Суду та ухвалення законодавства щодо процедури добору суддів;
2. Продовження загальної судової реформи;
3. Посилення антикорупційних заходів, зокрема на найвищому рівні, включно з призначенням нового керівника САП і директора НАБУ;
4. Боротьба з відмиванням коштів та ухвалення всеосяжного стратегічного плану реформування правоохоронних органів;
5. Впровадження положень так званого «антиолігархічного закону»;
6. Приведення законодавства про медіа у відповідність до Директиви ЄС щодо аудіовізуальних медіапослуг;
7. Завершення реформи законодавства у сфері прав національних меншин²¹.

Серед ключових подій, що впливають на процес євроінтеграції України, важливе місце посідають саміти Україна-ЄС. Один з них відбувся 3 лютого 2023 р. в Києві. Основним сигналом цього саміту в контексті європейської інтеграції стало акцентування уваги на питанні початку переговорів про вступ до Європейського Союзу.

У спільній заяві за підсумками зустрічі наголошується, що ЄС залишається відданим підтримці подальшої інтеграції України до європейського простору. Рішення щодо наступного етапу – початку переговорів – ЄС ухвалить після повного виконання Україною всіх умов, визначених у висновку Єврокомісії. У свою чергу, Україна підтвердила свою рішучість виконати ці вимоги якнайшвидше, щоб розпочати переговорний процес.

Заява також підкреслює, що Європейський Союз уважно стежить за ходом реформ та реалізацією рекомендацій, і відзначає вагомі зусилля, яких Україна досягла за останні місяці для виконання критеріїв, покладених в основу її кандидатського статусу²².

¹⁹ Близьняк О., Риков А. Процес євроінтеграції України... С. 123.

²⁰ Grant EU candidate status to Ukraine and Moldova without delay, MEPs demand. Press Releases. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220616IPR33216/grant-eu-candidate-status-to-ukraine-and-moldova-without-delay-meps-demand>

²¹ Близьняк О., Риков А. Процес євроінтеграції України... С. 126.

²² Ibid. С. 128.

Розглядаючи процес вступу України до ЄС слід звернути увагу на переваги та недоліки цього вступу.

Науковці виокремлюють низку ключових переваг, які може отримати Україна в разі вступу до Європейського Союзу:

1. Економічні вигоди: інтеграція до ЄС відкриває перед Україною можливості для економічного зростання та модернізації. Це включає доступ до ширших ринків, збільшення обсягу інвестицій, впровадження новітніх технологій і стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу.

2. Культурні й освітні переваги: членство в ЄС сприятиме розвитку української культури й системи освіти через активний обмін знаннями, ідеями та досвідом із європейськими країнами. Окрім того, участь у стипендіальних програмах та академічних обмінах дасть нові можливості для студентів і науковців.

3. Політичні вигоди: вступ до Євросоюзу може зміцнити безпекову позицію України, зокрема щодо потенційної зовнішньої агресії, а також сприяти вирішенню внутрішніх політичних викликів. Крім того, це допоможе Україні просунутись на шляху до утвердження демократичних цінностей і прозорості в управлінні²³.

У своїх наукових дослідженнях фахівці звертають увагу й на певні недоліки, з якими Україна може зіштовхнутися після вступу до Європейського Союзу:

1. Економічні труднощі: процес інтеграції до ЄС може стати серйозним викликом для української економіки, зокрема через необхідність відповідати європейським стандартам, а також через посилену конкуренцію з боку економік інших країн-членів.

2. Політичні виклики: вступ до Євросоюзу може супроводжуватися політичним тиском як з боку держав, що не підтримують європейський курс України, так і з боку самого ЄС, який вимагатиме впровадження глибоких реформ і структурних змін.

3. Культурні та соціальні труднощі: членство в ЄС може спричинити низку культурних і соціальних викликів. Йдеться про можливу трансформацію традиційних цінностей, способу життя, а також про необхідність адаптації до нових культурних норм і подолання стереотипів, що може бути непростим для частини українського суспільства.

Крім того, процес євроінтеграції супроводжується значними витратами, пов'язаними з адаптацією до європейського законодавства і стандартів, а також із реалізацією реформ, що потребують великих ресурсів та зусиль²⁴.

Висновок. Усе зазначене дозволяє зробити висновок, що європейська інтеграція є динамічним і безперервним процесом гармонізації національного законодавства з урахуванням політичних, соціальних та фінансово-економічних змін. Цей процес відбувається на основі усталених стандартів, спрямованих на забезпечення миру, безпеки та раціонального використання ресурсів у межах спільного європейського цивілізаційного простору.

Питання вступу України до Європейського Союзу протягом останніх десятиліть залишалося одним із найактуальніших і найбільш обговорюваних. Проте, попри значну увагу до цієї теми, реальні перспективи інтеграції залишалися обмеженими через невідповідність європейським стандартам.

²³ Гулицька В., Пивовар А. Євроінтеграція України: проблеми та перспективи... С. 22.

²⁴ Ibidem.

Сьогодні ж Україна впевнено, активно та з великою рішучістю рухається до членства в ЄС. Варто підкреслити, що євроінтеграція відкриває широкі можливості для становлення громадянського демократичного суспільства, зміцнення здатності протистояти зовнішнім загрозам і створення оновленої, модернізованої України.

Україна змогла подолати основні виклики на шляху до європейської інтеграції та утвердилася як важлива складова сучасної європейської спільноти.

Фінансування. Дану статтю підготовлено в рамках виконання освітнього проєкту міжнародної програми Jean Monnet Module, «Європейська інтеграція України – історичні аспекти» (№101085299 – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH) (EuApp), який реалізується колективом кафедри історії, музеєзнавства та культурної спадщини та кафедри вищої математики Національного університету «Львівська політехніка» за підтримки Програми Європейського Союзу Erasmus+. Підтримка Європейської Комісії у підготовці цієї статті не означає схвалення її змісту. Вона відображає лише думку автора, і Європейська Комісія не несе відповідальність за будь-яке використання інформації, що міститься у ній.

Andrii Nagirnyak

Ukrainian Policy of European Integration: Achievements, Difficulties and Prospects of Cooperation With the EU

Abstract: The article is devoted to the analysis of the formation and development of the European integration processes of Ukraine and the study of their state in the current conditions. It is noted that for a long time Ukraine was faced with a choice between two integration models – European and Eurasian. After a thorough analysis of the advantages and disadvantages of both options, Ukraine decided to move towards European integration. Such a choice opens up new opportunities for the country for cooperation with developed countries, contributes to economic growth, social progress and strengthening its role in the international arena.

The author notes in the article that cooperation with the European Union, which has been ongoing since independence, has been uneven. In 1994, Ukraine was the first among the former Soviet republics to sign the Partnership and Cooperation Agreement with the EU, which opened up prospects for economic benefits. However, the real formation of partnership relations with the European Union began later. In 2017, was an important milestone in the development of relations between Ukraine and the European Union. The introduction of a visa-free regime and the entry into force of the Association Agreement were the result of many years of joint work.

The article shows that 2019 is no less important year in the policy of European integration, in which the Verkhovna Rada of Ukraine adopted a law on amendments to the Constitution, which enshrined the country's strategic course towards gaining full membership in the European Union and NATO.

It has been proven that Russia's armed aggression on Ukrainian territory has become a key factor determining not only the prospects of Ukraine's accession to the EU, but also the

future of the country as a whole. Thus, the President of Ukraine V. Zelensky submitted an application for accession to the European Union on February 28, 2022, thus activating the process of European integration in the country. Already on March 1, the European Parliament, by an overwhelming majority, recommended granting Ukraine the status of candidate for EU accession.

The article analyzes the positive and negative impact of European integration on the development of the state, and identifies the main direction of reforms.

Keywords: European Union, Ukraine, European integration, reforms, association